

Statnett SF
Postboks 4904 Nydalen
0423 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

22/2070-

19. mars 2024

Statnett SF - Vinnelys transformatorstasjon – klagesak

1. Bakgrunn

Statnett fikk i 2015 konsesjon av Olje- og energidepartementet for å bygge Vinnelys transformatorstasjon i Nordreisa kommune i Troms og Finnmark. Gjennomføringen av tiltaket ble da satt på vent i påvente av forbruksutvikling i området.

Statnett og Vissi søkte i 2021 om en endret løsning for stasjonen, som innebar å flytte alle funksjoner fra Nordreisa regionalnettstasjon til Vinnelys, og rive Nordreisa stasjon. Endringen innebar også å etablere ytterligere ett bygg på Vinnelys med koblingsanlegg for Vissi. Totalt innebar vedtaket en utvidelse av stasjonstomten fra om lag 73 dekar til 104 dekar.

NVE ga 1. juli 2022 Statnett og Vissi konsesjon og ekspropriasjonstillatelse for å bygge anleggene som omsøkt. Tillatelsene retter seg mot to ulike rettssubjekt, og det er derfor gitt en konsesjon til Statnett, og en konsesjon til Vissi. NVE stilte vilkår for gjennomføringen av anleggsarbeidet i begge konsesjonene, med krav om stans i anleggsarbeid på Vinnelys i mai måned av hensyn til reindriftsinteressene i området.

Statnett har klaget på konsesjonsvilkåret om anleggsstans i mai måned.

Klagesaksbehandlingen lot seg ikke avslutte før den aktuelle stansingsperioden i mai 2023. I henhold til vilkåret stanset derfor Statnett arbeidet i denne perioden. Dette vedtaket retter seg derfor mot vilkårets betydning for en eventuell stans i anleggsarbeidene i mai 2024.

2. Klagen

Statnett klager på vilkåret om reindrift i anleggskonsesjonene for hhv Statnett (vilkår 15) og Vissi AS (vilkår 14) sine anlegg på Vinnelys. Klagen gjelder kravet om anleggsstans i mai

måned. Statnett anfører at det ikke foreligger en tilstrekkelig begrunnelse for et slikt vilkår, og at NVE ved vilkårssettingen fraviker egen praksis i saker hvor reindriften er berørt.

Statnett viser til at Vinnelys transformatorstasjon ble gitt konsesjon i 2015 sammen med 420 kV-kraftledningen fra Balsfjord til Skaidi, og at ingen av de aktuelle distriktene da tok opp særskilte utfordringer knyttet til transformatorstasjonene.

Videre viser Statnett til deres dialog med reinbeitedistriktene angående tilpasningsmuligheter for anleggsfasen ved byggingen av 420 kV ledningen. Heller ikke her ble det tatt opp noen spesielle utfordringer knyttet til etablering av stasjonene.

Statnett skriver at de i 2015 inngikk avtaler med de berørte distriktene om anleggsfasen for byggingen av 420 kV-ledningen. For ledningsbyggingen ble det ikke avtalt anleggsrestriksjoner i området Vinnelys. Statnett skriver at de heller ikke har mottatt henvendelser fra reindriften under byggingen av 420 kV-ledningen i Reisadalen.

NVE har vurdert klagen i brev av 18. oktober 2022 til departementet, og fant da ikke grunnlag for å gjøre endringer i vilkårene.

I forbindelse med departementets klagebehandling er det innkommet nye merknader fra reinbeitedistrikt 35 og 42 og fra Statnett. På anmodning fra departementet har også Statsforvalteren i Troms og Finnmark kommentert enkelte sider av saken. Merknader fra partene eller Statsforvalteren kommenteres nedenfor der det er relevant.

3. Departementets merknader

Det aktuelle området rundt Vinnelys transformatorstasjon ligger innenfor den administrative avgrensningen til reinbeitedistrikt 42. Distriktsgrensene er imidlertid ikke til hinder for at også andre distrikter kan ha beiterettigheter innenfor et område, jf. reindriftsloven § 42 tredje ledd, siste setning. Både reinbeitedistrikt 35 og 42 er, slik departementet oppfatter det, enige om at de begge har beiterettigheter innenfor det aktuelle området, men enigheten omfatter ikke nødvendigvis alle sider av denne beiterettigheten.

Advokat Andreas Brønner, på vegne av reinbeitedistrikt 42, angir rammene av bruken av området slik i brev av 27. mars 2023 til departementet:

Området for Vinnelys transformatorstasjon ligger i et område hvor Reinbeitedistrikt 42 og Reinbeitedistrikt 35 har eksklusiv beiterett i ulike avgrensede tidsperioder. Området er sommerbeite for Reinbeitedistrikt 42, med eksklusiv beiterett i perioden 15. mai – 20. august. For Reinbeitedistrikt 35 er området kun høstbeite med beiterett i perioden 21. august – 31. desember.

Advokat Brønner viser til at denne fordelingen er slått fast i en rettskraftig dom av 7. april 2017 fra Hålogaland lagmannsrett. I brevet fra advokat Brønner heter det også:

Reinbeitedistrikt 42 ønsker ikke at det skal være anleggsstans i mai måned og er enig i Statnetts syn om at konsesjonsvilkåret om anleggstans må tas ut av konsesjonen.

Reinbeitedistrikt 35 har overfor NVE gitt uttrykk for at det kan forekomme kalving i det aktuelle området. Statsforvalteren skriver om dette i e-post av 17. januar 2023 til departementet:

Distriktsgrensen mellom de nevnte distriktene er klare, og i Nibios arealbrukskart er det tegnet inn de forskjellige distrikters årtidsbeiter. Her fremkommer det at rbd 35 har vårbeite, kalvings- og tidlig vår beite innenfor sine distriktsgrenser rett nord av Vinnelys. Det kan derfor ikke utelukkes det også forekommer kalving innenfor distriktsgrensen til rbd 42 i nevnte område. På deler av noen distriktsgrenser er det satt opp gjerde, men i dette området vi her snakker om er det ikke tilfelle. I avstand fra Vinnelys til distriktsgrensen er det knappe 2 kilometer.

De aktuelle vilkårene 14 og 15 i de respektive konsesjonsvilkårene lyder:

Av hensyn til reindrift skal det ikke gjennomføres anleggsarbeid på eller ved transformatorstasjonen i mai måned. Miljø-, transport- og anleggsplanen skal beskrive særskilte behov og muligheter for å tilpasse anleggsvirksomheten til reindriftens bruks av arealene, særlig knyttet til kalving og flytting av rein, og andre aktuelle tiltak for å avbøte ulemper for reindriften. Tiltakshaver skal involvere berørte reinbeitedistrikt i arbeidet med miljø-, transport- og anleggsplanen og i detaljprosjekteringen av kraftledningen i viktige funksjonsområder for reindriften.

Advokat Hurum, på vegne av rbd 42, peker i brev av 20. april 2023 til departementet, på at dommen av 2017 fra Helgeland lagmannsrett ikke innebærer ikke noen rettskraftig fastsettelse av fordelingen mellom distriktene. Videre heter det blant annet i brevet:

I den grad lagmannsretten uttaler seg om dette må de forstås slik at Reinbeitedistrikt 35 uansett har rett til å drive reindrift i området saken gjelder i kalvingstiden, idet lagmannsretten blant annet uttaler at de bruker det som vårbeite mens reinen passerer på tur ut til kysten.

Denne saken er uansett ikke egnet for å avklare den nærmere avgrensingen av de to distriktenes bruksrett.

Det er uklart for departementet om referansen til «denne saken» refererer til dommen fra Helgeland lagmannsrett eller klagesaken i departementet. Departementet understreker uansett at energimyndighetene selvsagt ikke har myndighet til å fastsette bestemmelser om beiterettigheter eller på annen måte regulere innholdet i slike rettigheter.

Departementet konstaterer at klagesaken dreier seg om en endring av den konsesjonen Statnett fikk i 2015, til bygging og drift av Vinnelys stasjon. Endringen går i korthet ut på at

regionalnettstasjonen i Reisadalen samlokaliseres med Statnetts anlegg på Vinnelys. De fysiske endringene dreier seg i hovedsak om noe større arealbruk og noe større bygningsmasse.

I forbindelse med saksbehandlingen i NVE og OED som ledet fram til departementets klagevedtak i 2015, ble forholdet til reindriften vurdert inngående, og det ble konsultert med distriktene i flere omganger. Det fremkom da ikke opplysninger som tilsa at det var nødvendig med begrensninger i anleggsperioden i Reisadalen, og konsesjonen er ikke gitt med slikt vilkår. I departementets vedtak av 2015 heter det generelt at *konsesjonæren skal i detaljplanleggingen avklare behov i anleggsfasen med de berørte reinbeitedistriktene*. Departementet merker seg i den forbindelse at Statnett har drøftet anleggsarbeidene i Reisadalen med distriktene, og inngått avtale om anleggsperioden for kraftledningen. Statnett opplyser at det i denne dialogen ikke er kommet fram opplysninger om behov for anleggsstans.

Anleggsområdet for Vinnelys transformatorstasjon ligger innenfor reinbeiteområdet til distrikt 42, og departementet merker seg at reinbeitedistrikt 42 uttrykkelig mener det ikke bør settes vilkår om anleggsstans. Departementet legger videre til grunn at reinbeitedistrikt 35 har beiterettigheter i det aktuelle området, men at det ikke er sannsynliggjort at dette gjelder i mai måned. Departementet viser i den forbindelse til fremstillingen i avgjørelsen fra Hålogaland lagmannsrett og til Statsforvalterens beskrivelse av hvor reinbeitedistrikt 35 har vår- og kalvingsområder. Endelig legger departementet til grunn, basert på opplysninger fra reinbeitedistrikt 35 og Statsforvalteren, at det kan forekomme rein herunder kalving, tilhørende rbd 35 i anleggsområdet også i mai.

Statnett opplyser at anleggsstans i mai har betydelige ulemper og kostnader for prosjektet. Disse ulempene må avveies mot de skader og ulemper anleggsvirksomhet i mai måned kan få for reinbeitedistrikt 35 sin drift. I den forbindelse tar departementet utgangspunkt i at Statnett nå opplyser at grunnarbeidet på stasjonstomta er gjennomført og at det for det meste er montasjearbeid og annet mindre støyende arbeid som gjenstår. Med utgangspunkt i ovennevnte opplysninger om hvor reinbeitedistrikt 35 har sine vår- og kalvingsområder, mener departementet det da er uforholdsmessig å opprettholde et krav om anleggsstans i mai for den resterende delen av anleggsperioden. Vilkåret endres til at Statnett ved støyende anleggsvirksomhet i mai, må tilbørlig hensyn til rein som eventuelt befinner seg i eller i nærheten av anleggsområdet. Særlig gjelder dette om det skulle forekomme kalving i umiddelbar nærhet.

4. Konklusjon

Klagen tas til følge. Vilkåret om anleggsstans i mai i anleggskonsesjonene for hhv. Statnett (vilkår 15) og Vissi AS (vilkår 14) sine anlegg på Vinnelys, oppheves med virkning fra dags dato. Nytt likelydende vilkår lyder:

Ved støyende anleggsvirksomhet i mai måned skal det tas tilbørlig hensyn til rein som eventuelt befinner seg i eller i nærheten av anleggsområdet.

Departementets vedtak i klagesaken kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd første punktum.

Med hilsen

Trond Ulven Ingvaldsen (e.f.)
avdelingsdirektør

Tollef Taksdal
underdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Advokatfirmaet Brønner & Co DA v/Andreas Brønner
Fend advokatfirma DA v/Knut Helge Hurum
Norges vassdrags- og energidirektorat